

Täysistunto

Perjantai 8.11.2024 klo 13.00—13.28

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 25 luvun 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 65/2024 vp

Toimenpidealoite TPA 25/2024 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 6/2024 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan toisessa käsittelyssä hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpidealoitteesta. — Keskustelu, edustaja Koponen, olkaa hyvä.

Keskustelu

13.15 **Ari Koponen ps:** Arvoisa herra puhemies! Tämä hallitus on tyttöjen ja naisten puolella. Kun ministeri Meren eduskuntaan tuoma esitys hyväksytään, tulee pakkoavioliitot vihdoin kirjattua rikoslakiin. Tällä muutoksella viestimme, että tytöt ja naiset eivät ole kauppatavaraa.

Puhemies! Pidän erityisen hyvänä sitä, että laissa on otettu huomioon juridisesti pitävien avioliittojen lisäksi niihin verrattavat liitot. Tällä tavoin ehkäistään tiettyjen uskonryhmien mahdollisuutta kiertää tätä lainsäädäntöä.

Yhdyn myös valiokunnan mietinnön näkemykseen siitä, että pakkoavioliittojen ehkäiseminen vaatii lakiuudistuksen lisäksi muita toimia. Tämä tarkoittaa muun muassa valistustyötä ja uhrien auttamista sekä viranomaisten kouluttamista pakkoavioliittojen tunnistamiseen.

Puhemies! Naisten täytyy saada olla vapaita ja tilanteessa, jossa pukeutuminen ei mittaa moraalia ja kumppanin saa itse valita. Pakkoavioliittojen kaltainen takapajuinen kulttuuri ei Suomeen kuulu. Tätä esitystä on siis helppo kannattaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

13.16 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Hyvä oikeusministeri, hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Pääministeri Petteri Orpon hallitus tekee lukuisia kriminaalipolitiikkaan kohdistuvia ratkaisuja, jotka ovat erittäin perusteltuja ja jotka noudattavat myös varsin laajasti suomalaisten oikeustajua. Haluan kiittää tästä esityksestä jälleen kerran oikeusministeri Leena Merta.

Länsimaissa pakkoavioliitoista arvioidaan jopa kolmannen olevan itse asiassa lapsiavioliittoja, joissa siis toinen tai molemmat puolisoista ovat alle 18-vuotiaita. Avioliittoon pakotettu on yleensä tyttö tai nainen, mutta myös poikia ja miehiä saatetaan tietyissä tilan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2024 vp

teissa pakottaa avioliittoon. Meillä Suomessa ei ole aiemmin ollut varsinaista omaa rikosnimikettä avioliittoon pakottamiselle, mutta tosiasiallisesti nämä ovat olleet rikoslain nojalla rangaistavia esimerkiksi ihmiskaupan, törkeän ihmiskaupan tai pakottamisen kautta. Avioliittoon pakottamiseen voi soveltua myös laitonta uhkausta koskeva rangaistussäännös. Hallitusneuvotteluissa keväällä 23 kirjattiin, että hallitus haluaa kuitenkin selkeyttää tätä lainsäädäntöä ja tuoda tämän avioliittoon pakottamisen rangaistavuuden selkeämmin rikoslakiin kirjatuksi.

Pakkoavioliitolla tarkoitetaan siis avioliittoa tai sen kaltaista suhdetta, jonka solmimiseen toinen tai molemmat puolisot eivät ole voineet itse vaikuttaa. Pakkoavioliitolla voidaan myös tarkoittaa laajemmin tilannetta, jossa avioliittoon on ensin suostuttu, mutta painostuksen tai muun vastaavan vuoksi toinen tai molemmat kumppaneista eivät halutessaan pääse irtaantumaan siitä. Pidän erittäin myönteisenä sitä, että tässä lainsäädännössä selkeytetään myös tätä tietynlaista valmistelua tai lapsiavioliiton mahdollistavia toimia, joissa valitettavan usein myös lapsen vanhemmat ovat osapuolina. Kyse on silloin tilanteista, joissa lapsi kuljetetaan esimerkiksi Suomesta ulkomaille lapsiavioliittoa varten, tai jostain muusta vastaavasta tilanteesta. On erittäin olennaista myös tässä kokonaisuudessa, että tätä on nyt selkeytetty ja myös vanhemmat tai joku sukulainen tai joku muu henkilö voidaan saattaa myös rikosoikeudelliseen vastuuseen tällaisesta sairaasta toiminnasta.

Eduskuntahan edellytti myös jo aiemmin helmikuussa 23, että hallitus kiirehtisi avioliittoon pakottamista koskevan rangaistussääntelyn tarkastelua ja ryhtyisi tarvittaviin toimenpiteisiin, joilla avioliittoon pakottamisen rangaistavuutta selkeytettäisiin rikoslaissa. Oikeusministeriö asetti oikeusministeri Leena Meren johdolla työryhmän valmistelemaan tätä asiaa, ja työryhmän mietintö valmistui tämän vuoden maaliskuussa. Siinä siis ehdotettiin tätä nyt rikoslakiin tehtävää rikoslain 25 luvun 3 §:n lisäystä, jossa teon tarkoitus on pakkoavioliittoon saattaminen.

Pidän tätä erittäin tervetulleena ja tärkeänä lainsäädäntöuudistuksena. Olemme tässä salissa käyneet aiemmin keskustelua toisesta vastaavatyypisistä, yhtä tärkeistä tyttöjen silpomisen kieltävästä lainsäädännöstä, ja nämä ovat esimerkkejä niistä toimenpiteistä, joita nyt halutaan toimeenpanna. Ja kun tuossa kuvasin, että työryhmä perustettiin vasta viime vuoden syksyllä ja sai työnsä valmiiksi tämän vuoden maaliskuussa, niin nyt meillä on eduskunnassa jo käsiteltyssä ollut esitys ja nyt olemme siitä tekemässä päätöstä, ja voidaan puhua, että tässä on edetty reippaalla, hyvällä tahdilla. Tavoite on, että tämä lainsäädäntö saadaan voimaan ensi vuoden alusta. Lämmin kiitos kaikille, jotka ovat tämän lainsäädännön eteenpäin saattamisessa olleet myötävaikuttamassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Zyskowiec, olkaa hyvä.

13.21 Ben Zyskowiec kok: Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Kuten edellä on kuultu, tämä on erittäin hyvä ja perusteltu esitys, jolla selkeytetään tätä pakkoavioliittoihin liittyvää kriminalisointia meidän lainsäädännössämme. Kuten edustaja Heinonen, minäkin vertaisin tätä tähän naisten sukuelinten silpomisen erilliskriminalisointiin, jonka Orpon hallitus sai tehdyksi — edellinen hallitushan ei saanut sitä aikaiseksi, vaikka eduskunta oli sitä edellyttänyt.

On mielenkiintoista huomata, että vasemmistolaisimmasta oppositiosta, vasemmistolii-
tosta ja vihreistä, kukaan ei ole paikalla, eli juuri he, jotka eniten moittivat nykyistä hallitusta naisvihamielisyydestä, yhdenvertaisuuden puolesta olevien toimien ja syrjinnän vas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2024 vp

taisten toimien puuttumisesta. Yksikään vihreiden tai vasemmistoliiton kansanedustaja ei ole nyt paikalla, eikä heillä tietystikään ole mitään sanottavaa, kun tehdään uudistus, jonka luulisi ja uskoisinkin olevan myös heidän mieleensä. Demareistakin on vain kolme paikalla, ja hekään eivät mielestäni ole niitä vasemmistolaisimpia demareita, jos oikein tulkitseen.

Mutta, arvoisa herra puhemies, käytän tilaisuutta hyväkseni lausuakseni pari sanaa ihan hallituksen kriminaalipolitiikasta. Nykyinen Orpon hallitushan on koventanut rangaistuksia ja tehnyt kriminaalipolitiikkaa, joka on järkevää ja vastaa aika lailla myös kansan oikeustajua. Tämä on tietysti johtanut siihen, että oikeustieteen professorit ovat jo älähtäneet, kun nykyään ei kuulemma enää asiantuntijoita kuunnella. Se, missä kiirehtisin hallituksen ja oikeusministeri Meren ja sisäministeri Rantasen toimintaa — vaikka tiedän, että he tekevät töitä aivan mielettömästi — ovat ne hallitusohjelman kirjaukset, jotka liittyvät esimerkiksi viranomaisten välisen tiedonvaihdon helpottamiseen ja rikosvastuun toteutumisen parantamiseen. Meillä on paljon lakeja, jotka haittaavat aiheettomasti viranomaisien välistä tiedonvaihtoa, jotka haittaavat aiheettomasti rikostutkintaa ja rikosvastuun selvittämistä. En tässä lyhyessä ajassa lähde niitä luettelemaan, mutta moniin niistä on otettu hallitusohjelmassa otsikkotasolla kantaa, ja todella toivon, että nämä uudistukset tuodaan eduskuntaan mahdollisimman pian, ja luotan, että ne saavat täällä laajan tuen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pian alkavan suuren valiokunnan kokouksen vuoksi keskustelu ja asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muuna ajankohtana.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.